

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Krzysztof Pietrzykowski (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi K. W. o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 24 kwietnia 2014 r., sygn. akt I ACa [...] w sprawie

z powództwa K. W.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Rzecznika Praw Obywatelskich i Ministra Spraw Wewnętrznych obecnie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

o ochronę dóbr osobistych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 21 lutego 2019 r.,

zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 24 września 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

1. oddala zażalenie;

2. przyznaje adw. P.R. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 12 450 (dwanaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt) złotych powiększoną o 23% podatku VAT tytułem wynagrodzenia za udzielenie skarżącemu nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 24 września 2018 r. odrzucił skargę powoda o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 kwietnia 2014 r. Podkreślił, że w skardze z 11 lipca 2018 r. K. W. wniósł o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z 24 kwietnia 2014 r., którym oddalono jego powództwo przeciwko Skarbowi Państwa - Rzecznikowi Praw Obywatelskich i Ministrowi Spraw Wewnętrznych o zapłatę zadośćuczynienia w kwocie 24 000 000 zł z tytułu naruszenia jego dóbr osobistych oraz żądanie ewentualne o nakazanie pozwanemu złożenia na jego koszt oświadczenia w dzienniku „[...]” o treści: „Minister Spraw Wewnętrznych wyraża ubolewanie z powodu prowadzenia na początku lat dziewięćdziesiątych wobec Pana K. B. W. byłego funkcjonariusza Ministerstwa Spraw Wewnętrznych bezprawnych działań polegających na umieszczeniu przez nieznane osoby w jego teczce osobowej materiałów dotyczących innej osoby o tym samym imieniu i nazwisku. Minister Spraw Wewnętrznych wyraża także ubolewanie z powodu negatywnych skutków tych działań, godzących w dobra osobiste Pana K. B. W.”. Jako podstawę wznowienia powód wskazał nowe dowody w postaci dokumentów udostępnionych mu przez Instytut Pamięci Narodowej w czerwcu 2018 r. Z uzasadnienia skargi wynika, że wskazują one na wprowadzenie do teczki osobowej powoda, będącego funkcjonariuszem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w latach 1974-1990, dokumentów dotyczących innej osoby o tym samym imieniu i nazwisku. Skarżący twierdzi, że takie działanie było elementem gry operacyjnej, którą prowadziła „nieformalna, tajna banda aktywistów PZPR szkolonych w KGB”. Skoro dotychczas dokumenty dotyczące tej osoby nie zostały usunięte z teczki osobowej powoda, to jego zdaniem nadal naruszane są jego dobra osobiste.

Sąd Apelacyjny, oceniając skargę powoda pod kątem spełnienia wymagań formalnych, przewidzianych w art. 409 k.p.c., stwierdził, że skarżący nie wykazał, jaki wpływ na rozstrzygnięcie w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego mają wykryte przez niego dowody. Uznał, że wielokrotnie powtarzane w skardze stwierdzenie, iż do akt osobowych powoda załączono

dokumenty dotyczące innej osoby o tym samym imieniu i nazwisku, nie wnosi do sprawy niczego nowego, ponieważ, jak wynika z uzasadnienia wskazanego wyroku, fakt ten został ustalony w tym postępowaniu. Zakwestionował także przymiot nowości dokumentów mających stanowić podstawę wznowienia postępowania. Podkreślił, że z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego wynika, iż dokumenty w aktach osobowych powoda dotyczące innej osoby o tym samym imieniu i nazwisku zostały ujawnione w tym postępowaniu i stanowiły podstawę faktyczną wydanego orzeczenia. Nie było zatem podstaw do przyjęcia, że zostały one wykryte po prawomocnym zakończeniu postępowania. W konkluzji Sąd Apelacyjny stwierdził, że skarga o wznowienie postępowania nie spełnia wymagania formalnego w zakresie uzasadnienia podstawy wznowienia, ponieważ nie wskazuje, jaki wpływ na zaskarżone rozstrzygnięcie mają wykryte dowody oraz jakie ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę orzeczenia podważają. Ponadto z adnotacji na kopiach dokumentów wynika, że zostały one ujawnione dnia 5 września 2008 r. i przedstawione jako dowody w sprawie prawomocnie zakończonej.

Skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...], zarzucając naruszenie art. 409 w związku z art. 410 § 1 k.p.c., ewentualnie art. 410 § 2 k.p.c., a także art. 382 w związku z art. 233 § 1 w związku z art. 361 w związku z art. 328 § 2 i art. 406 k.p.c., ewentualnie z art. 391 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga o wznowienie nie opiera się na ustawowej podstawie nie tylko wówczas, gdy podana w niej podstawa nie odpowiada wzorcowi któregośkolwiek z podstaw wskazanych w kodeksie, lecz także wtedy, gdy podstawa ta odpowiada wprowadzie temu wzorcowi, ale w rzeczywistości nie wystąpiła (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2015 r., IV CZ 24/15, niepubl.; z dnia 28 lutego 2014 r., IV CZ 126/13, niepubl., z dnia 5 lutego 2009 r., I CZ 4/09, niepubl., z dnia 18 maja 2006 r., IV CZ 36/06, niepubl., z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CZ 50/05, niepubl.). Na etapie badania dopuszczalności skargi ustalenie, czy opiera się ona na ustawowej podstawie, powinno być dokonane na podstawie okoliczności i twierdzeń w niej zawartych, bez weryfikowania ich prawdziwości (postanowienia

Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2016 r., IV CZ 25/16, niepubl., z dnia 20 października 2016 r., II CZ 105/16, niepubl., z dnia 25 sierpnia 2016 r., V CZ 44/16, niepubl.).

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c., podstawą wznowienia postępowania jest późniejsze wykrycie takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Podstawą wznowienia postępowania nie może być każda nowa okoliczność, lecz tylko taka, która dotyczy przedmiotu sporu, istniała już w trakcie zakończonego postępowania i nie została wówczas przytoczona, gdyż była stronie nieznana i miała dla niej wtedy charakter nieujawnialny (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNC 1969, nr 12, poz. 208). Niewiedza o okolicznościach faktycznych czy środkach dowodowych musi wynikać z przyczyn obiektywnych, a nie z zaniechania strony postępowania czy jej pełnomocnika. W konsekwencji nie mogą być uwzględnione okoliczności wynikające już z materiału procesowego, jeżeli zostały one pominięte przez stronę na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia lub błędnej oceny potrzeby ich powołania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009 r., III CZ 52/09, niepubl., z dnia 16 stycznia 2013 r., II CZ 155/12, niepubl. i z dnia 14 marca 2017 r., II CZ 163/16, niepubl.). W niniejszej sprawie w ogóle zresztą nie można mówić o wspomnianej niewiedzy, skoro rzekomo nowe dowody były przedstawione w sprawie prawomocnie zakończonej. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia trafnie zatem wskazał, że podstawa wznowienia wskazana przez skarżącego, formalnie odpowiadająca i art. 403 § 2 i art. 409 k.p.c., w rzeczywistości nie wystąpiła.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ § 1 w związku z art. 394¹ § 1 i § 3 k.p.c.).

jw